

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΠΕΝΤΑΣΗΜΟΙ ΡΥΘΜΟΙ ΕΙΣ ΤΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΑ ΔΗΜΩΔΗ ΑΣΜΑΤΑ

Ἡ μελέτη τῶν δημοδῶν ἀσμάτων τῶν περιόρων λαῶν καὶ δὴ καὶ τῶν Βουλγαρικῶν πολλὰ θὰ διδάξῃ τοὺς ἐκ τῶν ἡμετέρων ξενομανεῖς καὶ ξενολάτραις μουσικούς, τοὺς περὶ τὰ μηδαμινὰ ἀσχολουμένους μουσικολόγους, τοὺς παρουσιαζομένους ὡς ἔλθουσιν ἐπὶ τῆς Ἑυρωπαϊκῆς μουσικῆς μελοποιουῦς ἡμῶν. Ἡ τῶν ἀσμάτων τούτων μελέτη παρουσιάζει τὴν ἀρχαίαν καὶ μεσαιωνικὴν Ἑλληνικὴν μουσικὴν ἐπιβληθεῖσαν εἰς πάντα τὰ περίοικα ἔθνη, διότι ἦτο τελείως ἐπιστημονικῶς κατηρημένη καὶ συμφωνοῦς πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν χρόνων, ἐνθὺ οἱ νέοι Ἕλληνες εὐρόντες τελείαν μου-

σικὴν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὴν ἀναπτύξωσιν ἀξίως αὐτῆς καὶ τοῦ ἔθνους, οὕτω δὲ βλέπομεν σήμερον διωκομένην τὴν Ἑλληνικὴν μουσικὴν ὑπὸ πάντων τῶν γειτόνων ἔθνων καὶ ἀντικαθιστωμένην ὑπὸ τῆς Ῥωσικῆς ἢ τῆς Ἰταλικῆς μουσικῆς. Ἡ δημοσίευσίς δημοδῶν τινῶν ἀσμάτων τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ ἐλπίζω ὅτι θὰ πείσῃ πάντας περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων. Ἴνα δὲ μὴδ' ἡ ἐλαχίστη ὑπάρξῃ ὑπόνοια, ὅτι τὰ δημοσιευθησόμενα δὲν εἴνε γεγραμμένα πιστῶς, δὲν θὰ δημοσιεύσω ἐκ τῆς ἐμῆς συλλογῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς συλλογῆς τῶν δια-

περιόρων Βουλγάρων μουσικολόγων καὶ μελοποιῶν κ. κ. Λόπρι Χρίστωφ καὶ Δ. Πόιτζεφ. Ἀρχὴν δὲ κάμνω ἀπὸ τῶν εἰς πεντάσημον ὄρθρον, διότι εὐρον πάντα εἰς τὰς προγεύσεις σημειώσεις μου μεταπεφρασμένα καὶ μεταγεγραμμένα εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς μουσικὴν γραφὴν, ἐπιφυλάσσομαι δὲ νὰ δημοσιεύσω κατόπιν τὰς κατὰ πάντας τοὺς Ἑλληνικούς ὄρθρους ἐν ταῖς ῥηθείαις συλλογαῖς εὐρισκομένας Βουλγαρικὰς δημῶδες μελωδίας, δι' ὧν θὰ φανῇ ἡ ῥοπή, ἣν ἔσχεν πρὸ αἰῶνων τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ἐπὶ τὸν Βουλγαρικὸν λαόν. **ΑΚΡΙΤΑΣ ΑΔΑΜ**

Ἐκ τῆς συλλογῆς Δ. Πόιτζεφ.

Ἦχος κ δου. Ῥυθμὸς ὀρθρος. Παιὼν Β'. (1)

Ἐκ τῆς αὐτῆς συλλογῆς.

Ἦχος κ πα. Ῥυθμὸς ὀρθρος. Παιὼν δ'.

Ἐκ τῆς συλλογῆς Λόπρι Χρίστωφ.

Ἦχος κ πα. Ῥυθμὸς ὀρθρος ἀμφίμακρος.

Ἐκ τῆς συλλογῆς Δ. Πόιτζεφ.

Ἦχος κ νη. Ῥυθμὸς πεντάσημος ἀμφίμακρος.

(1) Εἰς παιῶνα α' ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ φύλλῳ 8-9 τοῦ Α' ἔτους τῆς Νέας Φορμιγγῆς.

δυνάμωσον τὸν σταυροφόρον ἀνακτα καὶ αὐτ. τροπ. β' «τῆ παλαιεστάτη δὲ χειρὶ τὸν πλοῦτον τούτου διήρασα» καὶ κανόνα ἀναστάς. τοῦ αὐτοῦ ἡχοῦ φδ. ε', τροπ. α' «τὸν Ἀδὰμ ἀνητήτω παλάμη ἀνέστησας». Ἐν τῷ εἰρημῷ καὶ τοῖς τροπαρίοις τῆς ἠ' φδῆς ἐξέδωκεν ὁ κ. Παντ. κατὰ τὴν συνήθη τῶν ἐντύπων τριφθίων γραφὴν «ὄν παῖδες εὐλογεῖτε, | ἱερεῖς ἀνιμνεῖτε | λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας», μὴ παρατηρήσας ὅτι ἡ γραφὴ αὕτη δὲν συμφωνεῖ τῇ συνιάξει τοῦ εἰρημοῦ καὶ τῶν τροπαρίων. Ἀλλὰ Θεόδωρος ὁ Πρόδρομος ἀνέγνω ἐν μὲν τῷ εἰρημῷ καὶ τῷ α' καὶ τῷ γ' τροπαρίῳ «ὄν παῖδες εὐλογοῦσιν, | ἱερεῖς ἀνιμνεῖτε | καὶ ὑπερυψοῦσιν | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας», ἐν δὲ τῷ β' τροπαρίῳ «αἰτεῖται καὶ κηδεύει κρανηγάζων» οἱ παῖδες εὐλογεῖτε, | ἱερεῖς ἀνιμνεῖτε | καὶ ὑπερυψοῦτε Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. Τὴν γραφὴν δὲ ταύτην ἔχει ἐν τῷ β' τροπαρίῳ καὶ Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης ἐν τῷ Ἑορτοδρομίῳ, μόνον δ' ἀντὶ τοῦ «καὶ ὑπερυψοῦτε» ἔχει «λαὸς ὑπερυψοῦτε». Πρβ. καὶ καν. σταυροαν. Οκτ. ἡχοῦ πλαγ. β'. φδ. η', τροπ. α' «καὶ πάντας διεγεῖραι κρανηγάζειν» οἱ παῖδες εὐλογεῖτε, | ἱερεῖς ἀνιμνεῖτε, | λαὸς ὑπερυψοῦτε | κτλ.» καὶ τὴν ἠ' φδὴν τοῦ ἀναστ. κανόνος τοῦ πλ. δ' ἡχοῦ τῆς Ὀκτωήχου. Ἀλλὰ θὰ εἴπη τις ἴσως, ὅτι κάλλιον ἔχει ἡ γραφὴ καὶ παρὰ τῷ Κοσμά «λαὸς ὑπερυψοῦσιν» καὶ «λαὸς ὑπερυψοῦτε».

ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἐρμηνεῖαν τοῦ Ζωναρά τῆς ἠ' φδῆς τοῦ ἀναστασίμου κανόνος τοῦ πλ. δ' ἡχοῦ. Περὶ τούτου μὲν δὲν ἀντιλέγω, παρατηρῶ δ' ὅμως ὅτι ἡ συνήθης γραφὴ, ἣν προέκρινεν ὁ κ. Παντ., μάχεται τῇ συντάξει τῶν τροπαρίων. Ἰστέον δ' ὅτι ἐν τισὶ κώδικεσιν ἀπαντᾷ «καὶ δοξολογοῦσιν» ἀντὶ τοῦ «καὶ ὑπερυψοῦσιν», καὶ ταύτην τὴν γραφὴν ἔχει ἡ ἐκδοσίς τοῦ Migne. Ἐν τῷ β' τροπαρίῳ τῆς θ' φδῆς ἐξέδωκεν ὁ κ. συγγραφεὺς κατὰ τὴν συνήθη τῶν ἐντύπων τριφθίων γραφὴν «τοὺς ἐχθρούς ἐν σταυρῷ γὰρ | πατάξας ὡς Θεός». Ἀλλ' ἀπαντᾷ καὶ γραφὴ «πατήσας ὡς Θεός» (κώδ. 610 καὶ 614 τῆς Ἐθν. Βιβλ.), ἣν καὶ ὁ Πρόδρομος μνημονεύει ἐν τῇ ἐξηγήσει. Πρβ. ἐν τῷ «Χριστὸς ἀνέστη» τὸ «θανάτω θάνατον πατήσας» καὶ τὸ ἀναστασίμον ἀπολυτικίον τοῦ γ' ἡχοῦ «ἐπάτησε τῷ θανάτῳ τὸν θάνατον» καὶ κανόν. σταυροαν. α' ἡχοῦ, φδ. ε', τροπ. γ' «καὶ πεπάτηται ὁ ἄβυθος προφανώς». Πρὸς τοῦτο δ' ἔχω νὰ παρατηρήσω, ὅτι ὁ κ. Παντ. ἐλέγχεται παραβαίνων καὶ τὰ ἴδια διδάγματα. Ψέγων δηλονότι τὸν κ. Σωτηριάδην, ὅτι ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν ποιημάτων οὐδένα ἔμγον ἢ κανόνα παραβήκεν ἄρτιον, λέγει ὀρθῶς, ὅτι «τὰ ἔργα τῆς ποιήσεως καὶ μάλιστα τῆς λυρικῆς... ἀποτελοῦσιν ὅλον τὸ συνεχές καὶ ἐνιαῖον... τοιαῦτα δ' ὄντα τὰ καλλιτεχνικά ἔργα μόνον ἄρτια εἶνε πρέπον

νὰ παρατίθενται καὶ μόνων ὡς ἀρτίων ἔργων δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ ἀπολαύσῃ τούτων». Τοιαῦτα δὲ λέγων ὁ κ. Παντ. δὲν τολμᾷ τοιαῦτα νὰ ποιῇ, ἀλλὰ παραλείπει δύο τροπάκια τοῦ κανόνος τοῦ Λαμασκηνοῦ εἰς τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα, δύο τροπάκια καὶ δύο εἰρημούς τοῦ κανόνος τοῦ Κοσμά εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν καὶ οὐκ ὀλίγα μέρη τοῦ κοντακίου τοῦ Ῥωμανοῦ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. Παραλείπονται δὲ ταῦτα τὰ μυριόλεκτα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ σχολικῇ διδασκαλίᾳ ἕνεκα τῆς ταλαίνης ἠθικῆς, ὡσεὶ εἶνε ἠθικώτεροι τῶν μελωδῶν ἐκείνων τῆς ἐκκλησίας οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι οἱ μυρία μὲν ἀκόλαστα ἀναγνώσματα καὶ θεάματα, μυρίας δ' ἀκολάστους εἰκόνας καὶ δεινότητας βλασημίας ἀνεχόμενοι καὶ ἐπιτρέποντες τοῖς παισὶ νὰ θεῶνται ἀνηθικωτάτας κινηματογραφικὰς παραστάσεις καὶ νὰ ἀναγινώσκωσιν ἑβδομαδιαία τινα περιοδικὰ μεστὰ πάσης πονηρίας καὶ διαφθοράς. Κινδυνεύουσι δὲ μόνον νὰ διαφθαροῦσιν οἱ παῖδες, ἀν' διδάχῃσιν τὸ τροπάκιον τοῦ Λαμασκηνοῦ «φυλάξας τὰ σήμαντρα σῶσα, Χριστέ, ἐξηγήθης τοῦ τάφου ὁ τὰς κλεῖς τῆς Παρθένου μὴ λυπηνήμενος ἐν τῷ τόκῳ σου κτλ.» καὶ τὰ τούτω παραλήσια! Γράφων ταῦτα ἀκὼν ἐνθυμοῖμαι τὸν ὄνον τὸν ἐμπεσόντα εἰς τὸ φρέαρ καὶ τὴν προσοχὴν νὰ μὴ στάξῃ εἰς αὐτὸ ἡ οὐδρά του! Κάλλιστα δ' εἶπεν ὁ Βαθῶν :

